WYMAGANIA EDUKACYJNE Z ETYKI

szkoła podstawowa - klasy IV-VI

rok szkolny 2026/2027

Przedmiot	etyka
Etap	szkoła podstawowa - klasy IV-VI
Podstawa odniesienia	kl. IV: nowa podstawa 2026; kl. V-VI: podstawa dotychczasowa 2017 (okres przejściowy)
Wymiar zajęć	1 godzina tygodniowo

Założenia dokumentu

- Wymagania mają charakter poziomy: opisują poziom opanowania większych obszarów wiedzy i umiejętności, a nie kolejne lekcje.
- Kryteria dotyczą wyłącznie osiągnięć edukacyjnych. Nie obejmują zachowania, frekwencji, dyscypliny ani prywatnych przekonań światopoglądowych ucznia.
- Ocena celująca oznacza bardzo wysoki poziom opanowania wymagań wynikających z realizowanych treści; nie wymaga wiedzy wykraczającej poza program ani udziału w konkursach.
- Wymagania mają charakter narastający: wyższy stopień zakłada spełnianie wymagań niższych oraz większą samodzielność, poprawność, zakres i dojrzałość rozumowania.
- Odmienne stanowisko etyczne lub światopoglądowe nie wpływa na ocenę, jeżeli uczeń potrafi je kulturalnie i rzeczowo uzasadnić.

Kryteria osiągnięć edukacyjnych - obszary 1-3

Poniższe kryteria stosuje się odpowiednio do zakresu treści przewidzianego dla danej klasy. Sformułowania opisują dominujący poziom osiągnięć ucznia; pojedyncze uchybienie nie przesądza automatycznie o ocenie.

Obszar kompetencji	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
1. Znajomość i rozumienie pojęć oraz wartości etycznych	Rozpoznaje podstawowe pojęcia i wartości omawiane na lekcjach. Z pomocą wyjaśnia ich sens i podaje prosty przykład.	Poprawnie wyjaśnia podstawowe pojęcia etyczne własnymi słowami. Rozróżnia główne wartości, zasady i postawy.	Dobrze rozumie zakres treści. Łączy pojęcia z przykładami, wskazuje proste zależności między wartością, normą, wyborem i odpowiedzialnością.	Bardzo dobrze rozumie treści programu. Samodzielnie porównuje pojęcia, wartości i zasady oraz trafnie wskazuje ich znaczenie w różnych sytuacjach.	W pełnym zakresie rozumie treści realizowane w danej klasie. Swobodnie je porządkuje i syntetyzuje, dostrzega mniej oczywiste związki, pozostając w granicach programu.
2. Język etyki i praca z tekstami, przykładami oraz źródłami	Z pomocą odczytuje sens krótkiego tekstu, opowiadania, obrazu, filmu lub sytuacji. Używa podstawowych terminów, choć nie zawsze precyzyjnie.	W typowych zadaniach poprawnie korzysta z poznanych terminów. Wyszukuje potrzebną informację i odnosi ją do omawianego problemu.	Samodzielnie wykorzystuje teksty kultury, przykłady i wskazane źródła. Stosuje terminologię etyczną poprawnie i adekwatnie.	Sprawnie zestawia informacje z kilku materiałów, odróżnia informację od opinii i oceny oraz precyzyjnie używa języka etyki.	Bardzo sprawnie korzysta z materiałów przewidzianych programem, ocenia ich przydatność do problemu i odpowiedzialnie wykorzystuje informacje w swojej wypowiedzi.

Obszar kompetencji	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
3. Analiza doświadczeń, sytuacji i problemów moralnych	Po naprowadzeniu rozpoznaje, że sytuacja ma wymiar moralny. Wskazuje podstawowe osoby, działania i skutki.	Opisuje typową sytuację moralną, rozpoznaje wartości lub zasady, których dotyczy, i formułuje prosty wniosek.	Samodzielnie analizuje typowe problemy: dostrzega intencję, możliwe konsekwencje, konflikt wartości lub potrzeb i uzasadnia ocenę.	Wnikliwie analizuje sytuacje z kilku perspektyw, porównuje możliwe rozwiązania i dostrzega ich mocne oraz słabe strony.	Przeprowadza pogłębioną analizę problemów przewidzianych programem, trafnie rozpoznaje napięcia między wartościami i formułuje spójne, dobrze uzasadnione wnioski.

Kryteria osiągnięć edukacyjnych - obszary 4-6

Obszar kompetencji	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
4. Argumentowanie, dialog i kultura dyskusji	Formułuje krótkie stanowisko. Z pomocą podaje jeden argument związany z tematem i przestrzega podstawowych zasad rozmowy.	Przedstawia własne zdanie i uzasadnia je prostymi argumentami. Słucha rozmówcy i potrafi odnieść się do odmiennego stanowiska.	Buduje uporządkowaną argumentację, odwołuje się do poznanych wartości, zasad i przykładów. Rozróżnia argument od samego stwierdzenia.	Formułuje spójną argumentację, rozważa kontrargumenty i prowadzi dialog z poszanowaniem rozmówcy, także przy różnicy zdań.	Samodzielnie waży argumenty i kontrargumenty, rozpoznaje mocne i słabe strony stanowisk oraz dochodzi do dobrze uzasadnionych wniosków bez naruszania zasad dialogu.
5. Zastosowanie zasad etycznych i rozwiązywanie problemów	Z pomocą wskazuje możliwe dobre rozwiązanie prostej sytuacji i podstawową zasadę lub wartość, która może nim kierować.	W typowych sytuacjach dobiera właściwą zasadę lub wartość, przewiduje podstawowe konsekwencje i proponuje rozwiązanie.	Samodzielnie stosuje poznane zasady do nowych, lecz typowych problemów. Uzasadnia wybór i wskazuje odpowiedzialny sposób działania.	Trafnie porównuje kilka możliwych rozwiązań, analizuje ich konsekwencje dla różnych osób i uzasadnia własną decyzję.	Elastycznie wykorzystuje różne kryteria i wartości do rozwiązywania bardziej złożonych problemów przewidzianych programem oraz proponuje rozwiązania spójne z uzasadnieniem.
6. Samodzielność, refleksyjność i dostrzeganie związków	Wykonuje proste zadania według wskazówek. Z pomocą formułuje wniosek o tym, czego nauczył się z omawianej sytuacji.	W typowych zadaniach pracuje częściowo samodzielnie. Łączy informacje z jednego obszaru i tworzy proste podsumowanie.	Pracuje samodzielnie w większości typowych sytuacji. Łączy treści z kilku tematów i odnosi je do doświadczeń życia codziennego.	Wykazuje wysoki poziom samodzielności. Łączy treści z różnych obszarów etyki, formułuje przemyślane uogólnienia i potrafi ocenić własny tok rozumowania.	Wykazuje bardzo wysoki poziom samodzielności intelektualnej: twórczo porządkuje treści programu, dostrzega nieoczywiste związki i formułuje dojrzałą refleksję adekwatną do wieku.